Број 94. Нови Сад, у уторак 27. априла 1920. Година LI.

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“.

Шта хоће комунизам?

У нашем се друштву почело много и отворено да говори о комунизму. По томе би човек на први поглед помислио да је бар половина ако не и већи део друштва комуниста. Загледамо ли дубље у природу саме ствари, брзо ћемо видети да о правом комунизму не може бити озбиљнога говора.

У нашем друштву има *незадовољства*; то стоји. Ми смо млада држава, која се тек сређује. Ми имамо да издржимо тешке неприлике, које увек наступају после рата. У нас је мало робе; немамо индустрије, немамо сировине. Поред тога је и међу чиновницама велика корупција, а многи су се одали на бестидну трговину, да би се брзо обогатили. Све те појаве изазивају незадовољство, грозничавост. Највише нас тишти скупоћа. Услед тих неприлика људи су изгубили душевни мир, хладнокрвност и душевну равнотежу. Сви би хтели да се на брзу руку ослободе неприлика, беде и да поживе срећним животом.

Многи се лакомислено размећу фразама комунизма, мислећи да ће лепе речи наједанпут залечити друштвено зло. Међутим, да ли су ти на чисто с тим, шта хоће комунизам? Многи наши ратари, занатлије, раденици и не слуте, шта је суштина большевизма — комунизма. *Комунизам хоће да укине сваку својину*: ратару хоће да одузме земљу, занатлији хоће да одузме алат и радионицу, трговцу трговину и робу. Комунизам је друга крајност, као што је крајност и капитализам. Комунизам укида све личне тековине. Он ставља сваког човека у нове окове. У комунизму нема слободе, личне слободне воље, личне вредности. Комунизам угушује сваку личну иницијативу. *Комунизам би био робовање*, теже и црње, него што је робовање капитализму.

Знају ли то они, што код нас шире „комунизам“? Ратари, занатлије, раденици, трговци, сви треба да су на чисто с тим, да би им комунизам уништио сву њихову личну, муком, радом, знојем стечену тековину.

У нас се шири мисао комунизма баш због тога, што шири слојеви не знају шта је комунизам. Ово су два мотива комунизму: а) несређене нове прилике, које су настале у новој држави после једног страховитог рата, и б) *Мађари*, који су се скрили под плашт комунизма, да би нашу државу разорили.

Ми смо потпуно уверени, да ће наша држава брзо преболети кризу, болест „комунизма“. Ми смо здрав и за напредовање способан народ, кога неће збунити магловите идеје комунизма. Неће нас збунити тим мање, што у нашој држави *и нема услова* за комунизам? Услови за комунизам, за владавину, за терор радника су хиљаде и хиљаде фабрика, милијони раденика. У нас тога нема. Ми смо једна *земљоделска држава*. Наш ратар обожава своју земљу коју знојем својим напаја. Зар он да допусти да му комунизам *отме* земљу? Па коме би комунисти дали земљу?! Чувајмо се, грађани, лажних пророка! Комунисте, који вас обмањују лепим речима о срећи коју „комунизам“ доноси, то су ваши лажни пророци.

Из несређених наших, тешких друштвених прилика има само један излаз. Комунизам није излаз из тих прилика. Комунизам би био само веће, страшније зло — видите пример Мађара, које је комунизам усрећио са својом владавином!

Излаз из тешких прилика је у *мудрим реформама*. Те се реформе састоје у главноме: 1.) уредити аграрно питање; дати сиромашним ратарима земље, уништити превелике поседе од неколико хиљада ланаца; дати ратару потребне ствари за обрађивање земље и јевтин *кредит*. 2.) Увести прогресивну порезу, порезу не само на иметак, него и на дохотке. Пре свега треба строго опорезати ратне богаташе, све оне који су се од 1914. године овамо обогатили. 3.) Треба уредити чиновничко питање, чиновнике добро наградити. Поред овога се морају заводити друге мање или веће реформе, и ми смо уверени, да бисмо ми за кратко време изашли из кризе „комунизма“.

На крају још једна примедба: нема смисла уводити „большевизам“ или „комунизам“ у нас. Нека га прво уведу Енглеска, Француска, Америка. Ми не лупајмо главу о ономе, што не можемо да решимо, а што би могло да нас упропасти.

Сређујмо своје прилике, уредимо државу, радимо, и нећемо имати због чега да кукамо. Спроведимо потребне реформе, да сваки човек може да живи од свог поштеног рада, отворимо очи, стегнимо разуздане Мађаре, и нећемо имати више комунизма!

Велики општенародни збор у Н. Саду.

— Против мађарско-комунистичких ровења. — За нашу Ријеку и Приморје. — Ванредна скупштина градског представништва. —

(Свршетак).

После збора је одржана ванредна главна скупштина проширеног Градског Савета, која је сазвана на захтев више представника. Седница је текла овако:

Градоначелник др. Стеван *Адамовић*, отворив седницу, износи, да је „Раднички Дом“, кад је отворен, требао бити установа за решавање спорова између радника и послодаваца. Ову сврху „Р. Дома“ су и власти одобравале и у споровима скоро увек раднике потпомагале. Али временом се у „Р. Дом“ увукоше анационалне сврхе, које су ишле за тим, да разоре нашу државу и створе од ових земаља прећашњу Мађарску. (Гласови: Никада то више неће бити!) У „Р. Дом“ су долазили страни људи, из Мађарске, који се овде нису пријављивали а „Р. Дом“ им давао станове. И баш ти су радили против наше државе. ***Власти апсолутно ништа немају против синдикалног рада***, али у „Р. Дому“ се није водила брига о том раду, него се тамо *банчило, певале изазивачке несловенске песме*. Било је још и других пријава против оног, што бива у „Р. Дому“ и због свега тога је „Р. Дом“ разрешен. Због тога један део радника прогласи страјк, а какве врсте тај страјк беше, видело се и по том, што су некоје девојке страјкашице изашле на пијацу јавно говорећи: **Forradalom lesz!** (Биће револуције!) А на што су се спремиле, доказ је околност, да су повеле и матере своје, да вуку кући *ђачку*, кад буду робили дућане, као што се намеравало. „**Lesz harisnya!**“ (Биће чарапа) довикивале су једна другој страјкашице. Те и такве појаве и поступке — завршује градоначеоник — нећу трпети, док сам на овом месту, с тога сам и предузео познате мере. (Бурно одобравање и повици: Живео!)

Представник др. Иван *Кобал* износи, да су радници Српске Задр. Банке скоро сви Мађари и да није ни један напустио рад. Вели, да сваки радник може данас заслужити толико, да може живети, али и против трговаца-зеленаша мора држава поступити.

Представник проф. Марко *Вилић* осуђује подземни рад оних, који су приредили овај страјк не из тарифалних, него из чисто *политичких* разлога. Све је то унапред било спремљено. Рекли су: *Идемо у страјк из бесмила*, а не што то трбух захтева. *Сви ћемо ми увек радо и свесрдно потпомоћи раднике, кад треба да се побољша њихово материјално стање*, али и родољубиви и свесни радници увидеће, да: **Salus rei publicae suprema lex esto** (Спас државе мора бити први закон.) И тај закон је захтевао, да велики капетан поступи онако, како је поступио. С тога предлаже, да се не само *одобри* поступак наше полиције, него да се глава нашега града *упути* да бодро пази на оне, што нису наши, и да уклони одавде оне, који *дају им слободу на зло употребљавају* те ми данас хлеба не можемо да имамо; предлаже даље, да се градски начелник и полиција упуте, да оштро пазе на рад разорних елемената и за времена спрече тај рад. (Одобравање).

Представник Павле *Татић* одговара дру Кобалу и вели да се гладан стомак неће бунити. (Порицање; гласови: Овај страјк нису учинили гладни стомаци!) Увек је заступао мишљење, да треба гонити и велике лопове. Чита изјаву соц.-дем. странке, у којој се ова ограђује против оптужбе, да су социјалисте анацијонални и тврди, да с.-д. странка има заслуга за наше народно јединство. *Зато су и против свог уверења ушли у владу*. Брани се од прекора, да су се социјалисте удружили с комунистима. (Декларација ова је прекидана честим порицањем.)

Градски начелник побија Татићеве тврдње, да је овај страјк избио због „гладног стомака“. Баш на против: Приређивачи овог страјка *хтели су да покажу, да држава мора слушати њих, комунисте*. (Живо: Тако је! Али су се опекли!) То не може бити, јер нису само радници држава. Наглашава, да су у страјк први ступили радници електричке централе, а овамо је то управо једино индустријско предузеће у Новом Саду, које је социализирано. Види се, дакле, да су електричаре на страјк навели сасвим други, *поли-*

тички разлози, јер су ти радници врло добро наплаћени, а и иначе, ако су трговци дизали цене роби, радници су дизали тарифу.

Представник прота Јован *Храниловић* честита градском начелнику на енергичном поступку, којим је заштитио интересе, мир и ред Новога Сада, и што је чврстом руком захватио у зољино гнездо. Са радничким сталежом сам увек симпатисао, *јер смо сви ми радници*; у нашем народу нема смисла, разликовати неку буржоаску и небуржоаску класу. Овај се страјк морао законом и чином осудити, јер страјк мора имати својих граница, мора се кретати у оквиру разбора. Друго је страјк, који избије за побољшање тешког материјалног стања радника — тај страјк ћемо сви ми одобрити и потпомоћи —, а друго је страјк, у ком *до зуба оружани* људи стану пред друштво као Мефисто пред Фауста... (Представник Сава *Стојковић*: Као разбојник!)... нисам баш тако хтео да кажем... (Предст. Сава *Стојковић*: То је њихово право име.) Говорник изјављује *потпуну солидарност* са радом и поступком г. градског начелника. (Велико одобравање и узвици: Жизео др. Адамовић!)

Предст. Павле *Татић* тражи, да се синдикатима омогући састајање и рад (Велика вика: Па у синдикате нико није ни дирнуо!) и да им се врати Дом. (Узвици: То већ не!)

Вршилац дужности вел. капетана Јован *Лакић* изјављује, да је у „Радничком Дому“ комунистима остављена просторија за уредништво њихова листа. Кад је „Раднички Дом“ морао бити затворен, *нуђено је комунистима две просторије у градској кући*, да ту раде, али они то нису хтели да приме: каприцирали су се, да добију баш кућу, где до сада беше „Р. Дом“.

Представник Лука *Малетић*: Сваки поштен грађанин мора најжешће *осудити* овај страјк, који комунисте приредише у сврху, да нам преврну варош. **Ишли су за преврatом** (живо одобравање), који је требао да нам уништи државу. (Окренут предст. Татићу наставља:) Ви сте потпомагали комунисте, Ви сте као и они, Ви сте лили отров! (Велико одобравање, предст. Татић живо протестира.) Зато сте заслужили, да будете послати за онима, који су пребачени преко границе.

Предст. Павле *Татић* у највећој узрујаности протестује против оптужбе, да су социјалисте савезници превратних комуниста и изјављује да би *он (Татић) први обесио оног комунисту, који би дошао овамо, да прави преврат*.

Предст. Јоца *Милић*: Сви смо на чисто с тим, да овде имамо посла са *чисто политичким* страјком и са чисто политичким тежњама оних, који хоће да униште оно, што је јуначка српска војска створила. Овај страјк нема никакве свезе с радничким питањем, које се има решити еволуцијом, а не револуцијом. Позива Несрбе наше суграђане, да нашу љубав враћају љубављу, иначе треба да знају, да наш троимени народ против превратника уме бити и страшан. (Одобравање).

Предст. *Фат* (мађарски плебанош) тврди, да у покрету за овај страјк нису умешани Мађари (Узвици: Него ко?) Овај поп држи, да је узрок овом страјку само скупоћа. (Порицање. Гласови: Знате Ви врло добро, зашто је избио страјк.)

Предст. Влада *Стефановић* (Фату): Идите у Пешту, да видите, колика је тамо скупоћа, па зашто Мађари **тамо** *не приређују* овакав страјк? (Живо: Тако је!)

Вар. фискал и предст. др. Павле *Јанковић* радује се оном месту у изјави соц.-дем. странке, где се социјалисте луче од комуниста те се изјављују за народно јединство.

Предст. М. *Вилић* у завршној речи моли, да му се предлог прими.

Градски начеоник на захтев представника одређује *поименично* гласање о предлогу М. Вилића.

Предлог тај *једногласно је примљен*. За њ су гласали и обе социјалисте па и Немци, Јевреји и Мађари представници. На тај начин се *представништво града Новога Сада свечано солидарисало са држањем градског начеоника г. дра Стевана Адамовића, полиције и наших градских власти*, што су онако енергично стали на пут зликовачким покушајима наших непријатеља, који се увукли под комунистички плашт.

Признање и награда полицијској момчади.

Пошто је дневни ред исцрпен,

представник Милан *Радонић* у врло лепим и топлим речма одаје признање напорном раду наше полицијске момчади. Предлаже, да се, поред израза признања, градски Савет умоли, да за идућу скупштину изради предлог за *пристојну награду* полицијској момчади. (Једногласно се прима.)

Градски начеоник затвара седницу.

Представници су се разишли уз велике овације градском начелнику дру Стевану *Адамовићу* и вршиоцу дужности вар. вел. капетана Јовану *Лакићу*.

Овом скупштином је и представништво града Новог Сада показало, да је прожето истим духом, каквим беше прожет и цео импозантни збор, који је непосредно пре ове скупштине одржан, а тај је дух: *До капи крви бранити нашу велику, слободну нову државу Срба, Хрвата и Словенаца и наше народне светиње*. Ко има уши, нека чује!

Како су се Мађари спремали.

— Нађено оружје на Дарањијевом „телепу“ у Новом Саду. —

Наши дични и јуначни добровољци, споразумно са управним властима, извршили су *преметачину* код комуниста, који станују на Дарањијевом телепу и том су приликом набавили јаког доказа, да су се *Мађари спремили на оружан сукоб* против наше младе отаџбине као и они несрећници у Суботици. Нађено је следеће оружје:

3 руске војничке пушке; 2 аустријске војничке пушке; 1 француски карабин; 1 американска брзометна пушка са магацином од 20 метака (војничка са

Подлистак.

СОКОЛИ, ЗДРАВО!

Учесници народног збора у Новоме Саду*) разишли су се са пуно поуздања и поноса. Ту је народ проговорио снажно у обрану своје отаџбине. Кад се непријатељ дрзнуо тих светиња, завладао је један дух, а чуо се један поклич: дајте нам оружје! Овај поклич је био достојан српскога образа и јунаштва. Овај величанствени покрет је покренуло и извело исто родољубље и будна свест. Све су то извели наши соколи кад је дирнута наша отаџбина, па су се дигли високо, високо. Са овим делом ће рачунати наша политичка и културна повесница.

Но соколи нису наша новина, него су повесничког значаја. По старим записима и предању они су представници нашега витештва. Српски витез се није дао ни замислити без сокола. Соко је пратио витеза у лов, шетњу, у бој, са поносом. По предању умирао је јунак у гори Романији, а соко га је крилима хладио. После је и сам угинуо поред мртвога јунака.

Сокола је ранила обест па је пао на земљу, а Српчићи су га уранили и од зла бранили. Кад је соколу крило залечено полетео је горе под облаке. Али се поново спустио међу детиће, па се поново подигао високо, високо. Детићи су му клицали: лети, соколе, лети и ми смо соколи. Да, да, децо наша, узданицо наша, и ви сте соколи.

Ми знамо да наш народ све своје врлине меће у уста појединим јунацима и јунакињама, а међу тим то су карактерне црте целога народа. То нам сведоче Старина Новак, дете Грујица, Јевросима мајка и косовка девојка. Према томе и сви наши записи и предања карактеришу цео наш народ. По тима записима и предањима стоји и ово:

После наше погибије*) многи наученици српске високе школе отишли су и на запад. С њима су полетели и многи соколи, па су соколили западне словенске народе. Чешки народ је данас препорођен и тамо је цео народ соко и соколица. То њихово соколство је покретач народног живота и народни васпитач. По народу шири рад, честитост и врлину, па је и цењено.

Наш народ је од 1866. год. пошао напред културно, економски, у честитости, јачању. А круна свега тога је било наше соколство. Тада се тврдило, да је соколство летело у наше крајеве са запада. Међутим, то су наши повеснички соколи, другови наших јунака. Та они су се сада вратили у своја гњезда из којих су излетели. Стари познаници су се одмах познали и разумели. Наше соколство се за неколико година развило силније но што се на другим странама развило вековима.

Кад је дошла ора да се мрети мора, за отаџбину и светиње... и наши соколи су улетили у убојне редове и стао витез до витеза, борац до борца. Наше је соколство и ту одужило свој дуг према отаџбини и њеној великој мисли. Кад је и то прошло, соколство је продужило свој рад на културном пољу. Уносило је поново врлину у наш народ, али је било будна стража око онога што је наше време створило са силним жртвама. Но крв наших јунака се није ни осушила а већ је почело отворено ровење непријатељско у нашој младој држави, па и у нашој вароши.

Наша варош је вазда била срце овостранога Српства. Кад је то срце закуцало, кренуо се цео народ, па то сведоче сви политички, сви културнији догађаји. И сада је, ето, то срце закуцало, а одјекнула је мушка реч: Дајте нам оружје... Ово је моћна и значајна реч, па, може се рећи, да је ова реч наставак поклича наших сокола, наших јунака. А све је то покренуло и извело наше соколство, па ће то учинити и остали соколи свуда, свуда где треба ујединити народну снагу за спас отаџбине. То је парола данашњег нашег соколства. Мислимо да се тај рад нашег соколства диже до светиње.

После овога збора добио је цео народ соколска крила и соколско око. Али су добиле и наше власти, које су мушки поступиле против унутрашњих наших непријатеља. А сада свако на свој посао и одатле нека пошље соколству поздрав: Соколи, здраво! *М. К.*

*) Одржан 18. о. м.

*) Косовска битка.

две цеви); 1 аустријску Манлихерку; 3 мађарске Манлихерке (ове је нашао добровољац полицајац на каменичком друму — неко их је бацио из страха); пиштољ за давање сигнала; *два телефонска апарата*, од којих је један војнички пољски апарат; 11 најбољих револвера; једну бомбу; један разоран пројектил; 7 аустријских пушака, које би са малом оправком такође биле опасне; доста ловачких пушака и пиштоља са много ловачких патрона и то напуњене сеченим сачмама; небројено војничке пушчане муниције, доста бајонета, сабаља и флоберт-пушака од 9 и 12 нумере.

Успех би био још већи. да је преметачина извршена дању, јер многи грађани нису имали светлости.

Наши добровољци извршили су овај посао брзо и вешто. Руководила их је једино љубав за отаџбину и расу. Од грађана се нико против њих није жалио, што им служи на част и понос.

Пала им је маска!

— Ретирада комуниста. —

У последње време наши Мађари су почели нешто живље да се крећу. У очима им се могла читати нека живост, неко ишчекивање, нека злоба према нама. Данас све разумемо: они су 19-ог априла чекали свога Хортију! Када су се пребачене судије опраштали од својих познаника, говорили су: „До скорог *виђења!*“ Мислили су, доћи ће са Хортијем!

Затим је избио жељезнички штрајк, други штрајкови, и свуда су главну реч водили *Мађари*. Није њима било до побољшања плате. Они су хтели да створе неред у држави.

Мађарски адвокати и чиновници из Суботице отишли су у Београд да одande *управљају* са жељезничким штрајком. Зашто? Ради плата? Боже сачувај! Они су предузели жељезнички штрајк, да би омогућили долазак Хортијеве војске. Обустављањем жељезничког саобраћаја они су хтели да створе неред, да збуне грађане, а да спрече да се наша војска концентрише и баци на границу. План је био добар и лепо маскиран.

На жалост, многи београдски жељезничари, нарочито *комунисте* нису то видели ни веровали. Г. др. *Живко Топаловић*, који се за време суботичке побуне случајно (?) налазио у Суботици, могао је да проучи ситуацију и да упозна расположење наших Мађара. Он их је упознао, па зато разумемо што новосадски комунистички „Раднички Лист“ *удара* на Мађаре раднике, који су се увукли у српске радничке редове да их збуне. „Раднички Лист“ се ограђује против њих, и *напада* мађарске иредентисте. Хвала Богу, кад смо бар до тог дошли. То је за нас *задовољштина*, јер смо ми досада увек указивали на ту опасност.

И сада се може из неких знакова јасно видети цео паклени план Мађара да нас изненаде. Већ смо јавили да је један талијански лист већ 19. о. м. *ујутру* јавио о „побуни“ у Суботици, која се тек увече тога дана десила; пештански мађарски листови пак од 19. априла су донели *„ратне извештаје“*, како је Хорти *„заузео“* Суботицу и победоносно *напредује* према „Ујвидеку“. Из тога се јасно види *шта* су нам спремали Мађари, а у каквом су им послу ишле наше комунисте на руку.

Отворимо очи, грађани! Немојмо да нас непријатељ заведе, да нас заслепи и упропасти. Свако нека буде на свом месту и нека врши своју дужност!

Други брак код свештеника и васелански сабор.

II.

У кратком оквиру првог чланка, и у уском политичног, истакли смо, како је грађански и свештенички брак посматран течајем времена са црквеног гледишта, да буде најпосле етичка и социјална институција.

Тиме није дирана његова црквена суштина, нити канони ни црквена дисциплина. Али при свем том, *ми смо против вечитог позивања на васелински сабор*, за који не знамо кад ће се састати и за који се пре може рећи да се неће *никад* састати. И треба желети да се никад не састане, јер би се видело, да су се источне автокефалне цркве једна од друге удаљиле. Али и кад би се састале, мисли ли ико, да би се њени представници разумели и споразумели? На том васеленском сабору било би представника из жарке Африке, из Русије, Србије, Бугарске, Арменије, Грчке и т. д. То би било ново грађење вавилонског торња... И којим би се језиком говорило и по коме би се пословнику радило, и закључивало? Би ли смело бити већином гласова и јесу ли стари васеленски сабори закључивали већином, када треба да је по среди св. дух, под чијом се заштитом за целу цркву обвезатне одлуке доносе?

Језујита *Грандрат*, који је описао последњи ватикански концил одржан у Риму (1869—70) наводи, колико је тешкоћа на њему било међу осталим и због тога, што један део учесника није знао никако или врло мало латински. А латински је језик веза међу појединим деловима католичке цркве.

Како би тек изгледао будући васеленски сабор, на коме би било Несторијанаца, Срба, Грка, Руса, Румуна, Синајаца, Бугара, Малабарита, из Цркве Антијохијске, Јерусалимске, Кипарске и т. д.? — све представници автокефалних источних цркава. Ми нећемо да распредамо, како би овај и овакав васеленски сабор изгледао, који ми чекамо да реши међу осталим и питање другог брака православних свештеника, и шта би на пр. било, када би се по примеру данашњих парламената распао у 3—4 и 5 разних странака.

Нама непрестано лебде пред очима оних првих и правих седам васеленских сабора, држаних у Никеји, Цариграду, Ефесу и Халкедону, на којима се говорило само грчки и латински, онда када канонско и црквено право није било Миносов лавиринт и када је била само једна хришћанска црква, којој нису сметале јереси и по гдекоја наука александријске школе.

Ми зато нити треба нити смемо да чекамо *за наше потребе* неки будући васеленски сабор, за који, тако изгледа, не постоји општа жеља и потреба. Изгледа да све автокефалне цркве и немају предмета, које би поднеле том сабору и према томе не смемо ми сами или неколико цркава желети, да се ради нас састане. Када је изражена та општа и свестрана жеља? Или се нису автокефалне цркве одржале више од 1000 година и без васеленског сабора? И држи ли се сигурно, да ће сабор жеље свију подмирити?

Да богме, ми наше упите не вадимо из ковчега васеленског сабора, али баш због те неизвесности, која траје вековима, не смемо ни одлагати важна питања и њихово решење до састанка, када толике повреде канона нису загрозиле опстанку цркве и њеног јединства. Сви су сабори, они општи и каснији католички, мимо новог поправили оно што је од старог доброг и ваљаног, па то може и будући васеленски сабор.

Ми морамо зато данашње празнине и недостатке канона испунити новим црквеним уредбама, како се већ може, увек (за сачување јединства цркве) придржавајући васеленском сабору право, да када се једном састане, ствар коначно утврди и поправи, што је претходно време покварило и искривило.

С овим и оваким приуздржајем прелазимо преко опасних јазова и не излучујемо се из велике црквене заједнице, за коју је наш интерес да се не цепа и у целости очува.

Вести.

— **Најбољи испитни поклон деци.** На прагу су испити у нашим школама. Обичај је, да се добрим ученицима на школским испитима дају награде. А какав лепши дар могу добра деца за своје владање и прилежност добити, до ли потпуно годиште одлично уређеног дечјег листа **„Дечије Новине“** гђе Зорке Симе Л. *Лазића?*

Родитељима и имућнијим грађанима препоручујемо, да откупљују „Дечје Новине“ и њима награде добру и вредну школску децу. Тиме ће се деца подстицати да се и даље добро владају и да добро уче.

— **Несуђена радост.** У петак, 23. априла имали су наша Соколи забаву, али опет наше суграђане Мађаре обузе нека неизмерна радост, кад видеше наше Соколице у њиховим црвеним капама, кад су ишле улицом. Они су мислили, да су то сигурно њихови „избавитељи“. И за чудо невиђено, два „хазафића“ у Кисачкој улици радосно се разговараху, шта ће то опет да буде, да није каква новост? Да случајно то није „вереш гарда“? Један запита свога друга „хришћанског комунисту“, нашто му одговори онај други, да ће вечерас да буде „мулатшаг“.

Види се свуда и на сваком месту, да они само мисле на свој пропали „Мађарорсаг“. Али им ми Срби лепо и човечански кажемо: Окајте се ћорава посла! **С—а.**

— **Избор у Мирковцима.** Пишу нам из *Мирковаца* (у Срему): „Код нас у општини Мирковцима је обављен избор општинских заступника. Изабрани су *сами радикали*. Шта чини свест народа, најбоље показује ова наша општина. У њој пре рата није било радикала. Али од кад су људи видели, шта чини демократска странка, скрпљена с брда с дола, с коца и с конопца, наше се село порадикалило. Не може другачије ни бити. Ко хоће часно и поштено, тај мора бити радикал.“

— **Племенити дарови.** За једну сироту удову српску попадију, која је после изненадне, трагичне смрти свога мужа остала са двоје деце у великој оскудици, скупио је г. Симеон *Ђаковић* у Н. Саду ове прилоге, које приложише: Симеон Ђаковић 50, Јаковљевић, Кеслер и Холик 50, Дим. Христић 10, Панта Спајић 10, Јанко Перић 10, С. Ковач 30 К, Милан Саратлић 10, Н. Н. 20, Ђорђе Миловановић 20 К, Браћа Миросављевићи 50, Данило Костић 20, Рацко Поповић 30, Максим Дамњановић 20, Васа Петровић 4, Сава Тотовић 20, Владимир Недељков 20, Ђура Зурковић 20, Грос и Лазић 30, Зорка С. Ђаковић 25, Ирина Холендер 10, Јован Манојло-

вић 30, Бранимир Мијатовић 20, Сима Тајковић 100, Ђока Мољац 20, Лаза Ђ. Милутиновић 50 К. — Влада Стојановић, кр. срп. капетан, у место венца пок. Ђорђу Ивковићу 100 дин. (400 К), Миша Георгијевић 100 дин. (400 К), Миша Павловић 50 К.

Гђа Анка и г. Лаза *Анзирковић* су сиротој, опершсаној Србијанци донели и поклонили: три пута млека, 20 јаја, 3 кг. брашна, ½ кг. масти и један велики комад шунке.

Нека је хвала споменутим прилагачима у име обе сиротице!

— **Позив свим женским друштвима у Војводини на скупштину југословенских жена у Загребу.** На првом конгресу југословенских жена, у Београду 22. IX. 1919. закључено је, ради бољега међусобнога упознавања и појачања узајамности, да се одржи скупштина југословенских жена, у Загребу *6., 7. и 8. маја 1920.* У сврху припрема за ту скупштину конституисао се у Загребу радни одбор, који овим позива и сва наша женска друштва, да му јаве, колико су делегаткиња из своје средине одредила за скупштину. Евентуални реферати треба да се поднесу на одобрење потписаном одбору до 29. о. м.

Устребају ли потања обавештења, ваља се обратити на Удружење Југословенских Жена, за Радни Одбор, Палмотићева 3, Загреб.

Програм скупштине: Избор управе савеза женских удружења Југославије. — Избор делегаткиња за *интернационални* конгрес жена у Кристијанији. — Читање реферата. — Стварање резолуције којом се захтева политичка равноправност жена (*Изборно право жена*). — Евентуални предлози.

У име радног одбора за приређивање скупштине југословенских жена у Загребу:

Др. М. Богдановић.

Бр. 9037/адм. 1920.

Објава.

Према указу Његовог Величанства Краља Срба, Хрвата и Словенаца, од 18. априла 1920. Ф. Ђ. О. Бр. 117.215. позвати су сви железничари, без разлике вере и народности од 18—60 година, на двомесечну вежбу — мобилисани су. С тога наређујем да се без разлике сви имају јавити закључно до уторника 27. априла о. г. Команданту Железничке Станице у Новом Саду на службу. Ко се не буде јавио сматраће се као војни бегунац и казниће се по војном казненом закону.

Ову објаву има сваки сматрати као да му је уручен позив и никакав изговор неће му се примити.

У *Новом Саду*, 25. априла 1920.

Миливој И. Вучетић, с. р.
гр. саветник,
начеоник војног оделења.

210 1—1

Позориште.

— **„У долини“.** Представа овога комада била је пријатно изненађење. Комад је даван у врло доброј режији г. Ј. Осиповића. На позорници смо имали праву собу у једном млину, са добрим декорацијама. Већ сам изглед позорнице пријатно је утицао. И глумци су врло добро играли: били су живи, брзи, покретни. Гђа Хаџићева (Марта) и г. Спасић (Манелик) у многим сценама беху јаки, силни. И млађи су се врло лепо показали (Алмажановић, Кранчевићка, Јовановић). Публика је била задовољна..

Кратке вести.

— Париски „Матен“ доноси чланак у ком се између редова може прочитати да руски цар Никола II. није убијен. Досад се веровало у његово убиство на основу причања кнеза Лвова, но овај је 4 километра далеко био затворен од руског цара, те он није могао да дозна све. Других пак стварних доказа — вели бивши члан француске мисије у Јекатеринбургу — о убиству царевом нема.

Курс валута.

24. априла 1920.

Врста:	курс у крунама			
	тражи се за		нуди се за	
Франак	11	—	11	20
Долар	145	—	150	—
Енглеска фунта	665	—	680	—
Талијанска лира	7	50	7	80
Немачка марка	2	60	2	75
Румунски леј	2	70	2	80
Грчка драхма	15	70	16	10
Бугарски лев	2	—	2	10
Швајцарски фрк.	32	—	33	—
Чешке К	2	40	2	50
Аустр. К	—	70	—	75
Рубаљ (Романов)	2	10	2	20
Рубаљ (Керенски)	—	85	—	90
Наполеондор	560	—	570	—
20 К у злату	565	—	570	—
Дукат мали	280	—	300	—
Дукат велик	1250	—	1300	—
Сребрне К	10	—	12	—

500 ХВАТИ ДРВА

букових и храстових цепаница и облица **продао** бих на лицу места у шестару манастира Бешенова. За цену обратити се на **Јована Германовића**, трговца, **Бечеј (Срем).** 192 2—3

Стечај.

Тражимо унутрашњег **сарадника** „Заставе“, који је вичан у новинарству.

Тако исто тражимо вешта **коректора.**

Плата им је према положају и данашњој скупоћи.

Нови Сад, 8. априла 1920.

3-3 **Управа д. д. „Заставе“.**

Економи! Набавите првокласно

семе од репе

из радње **Браће Продановића, Н. Сад**

168 Дунавска улица. 1—3

НАРУЏБИНЕ ЗА **КОКС** ПРИМА:

Ј. Коларић, прометна писарница **Н. Сад,** ул. Зелене Зрињске 2.

104 **Телефон 207.** 10-15

Главно стовариште фабрике **шампањца** Л. Литке-а и фабриката В. Жолнаи-ја од керамита, фајанса, мајолике и созина. Купујем око 20 вагона првокласне, здраве незасечене и од земље чисте **кртоле (кромпира)** за јело, велике бар као јаје. Понуде хитно.

У трафици Романовића покрај „Коларца“ у Београду добија се дневно новосадска

„ЗАСТАВА“

Позив

на ванредну скупштину деон. друштва друштва „Заставе“, која ће се одржати у Новом Саду, **у недељу 2. маја** о. г. у 9 сати пре подне у српској основној школи на Житној Пијаци.

Дневни ред:

1. Извештај Управног Одбора.
2. Измена 5. §-а 2. ставке друштвених правила у правцу да се друштвена главница подигне на **2,000.000** евентуално **2,500.000** круна.

Нови Сад, 4. априла 1920.

Марко Вилић с. р. тајник. **Др. Ж. Миладиновић** с. р. председник.

Џакове сваке врсте, поњава, кудељна канапа сваке дебљине, канапе за везивање винограда и снопова, пређе, све рибарске артиклове, покровце, штофова за паковање, папирна канапа, канапа за везивање џакова, набављају се најјефтиније код

АВРАМА ШИФА — НОВИ САД

позајмљивач џакова и поњава. Футошка улица 26. Тел. 403.

2258 27—30

Телефон бр. 239. **„РАПИД“** Телеграм Рапид.

Агентурно комисионарско подузеће. Нови Сад, у згради хотел „Слободе“.

Жуди са стоваришта 80% Гром-есенције 100% масне соде и 1/a Гладилица за Косе.

185 3—3

РЕТКА ПРИЛИКА!

ПАРНА ЛАЂИЦА

за продати, од 16 коњских сила скупа са дереглијом и чамцем и свим спадајућим прибором све у потпуно добром стању, особито подесно за трговину, сигурна против воде вући 100.000 кгр. (т. ј. десет вагона), цена 280.000 К. Обратити се на **Стеван Михајловић (Грочан) Ср. Карловци.**

188 2—3

ПРОДАЈЕМ

100 јутара земље прве класе, са зградама, све за 220.000 форинти, за готов новац, а дајем и на вишегодишњу отплату, а роди као у Бачкој и Банату. Земља је у Босни, село Колибе Турске, општина Босански Брод, све равница и оранице и једно јутро шуме. Земља лежи између три вароши, подесно за бостанције. Поред земље тече речица тако звана Чађавица. Упитати: **Радована Поповића**, власника, **Нови Сад**, Алмашка улица бр. 13. 187 2—2

У великој трговини шпецерајске робе

ГЕЗЕ КЛАЈНА

У СУБОТИЦИ

Телефон 55. Берчењијева ул. 5.

може се добити:

Жигице	Боја
Бакарне галице	Лакова
Коломаза	Сидола
Сирћетне киселине	Аполита
Папирних кеса	Светлог маза
Стипсе	Плавила
Клорног креча	Гвозденог прашка
Семења	Карлсбадске соли
Кима	Шампањца

144 7—

Уредник: Јаша Томић. Штампарија Натошевић, Нови Сад, Богданска улица број 3. Одговорни уредник: Јанко Перић.